

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sosiaali- ja terveysministeriön puheenvuoro

Digikehittämisen loppuseminaari: Digikehittämisen satoa 2.0
14.12.2021

Erityisasiantuntija Maarit Hiltunen OHO/DITI STM

Sote-uudistus

Sisältö

- **Valtionavustus sote-rakennemuutostusta tukevaan alueelliseen valmisteluun**
- **Digitalisaatiolla tavoiteltavat toiminnalliset hyödyt sosiaali- ja terveydenhuollossa**
- **Sote:n digitalisaation ja tiedonhallinnan keskeiset kehittämiskohteet**
- **Suomen kestävä kasvun ohjelma: ennakkotietoa STM:n ensimmäisestä valtionavustushausta**

Valtionavustushaut

Hakuaika 20.1.2020 – 30.4.2020

Tulevaisuuden sote-keskus - ohjelma

- Hakemuksia 23 kpl
  - Uudenmaan maakunnasta 5
  - Etelä-Savon maakunnasta 2
  - muista manner-Suomen 16 maakunnasta 1/maakunta
- Valtionavustusta haettiin yhteensä 70 040 715 euroa
  - jaettavana 70 000 000 euroa

Sote-rakennemuutostusta tukeva alueellinen valmistelu

- Hakemuksia 24 kpl
  - Uudenmaan maakunnasta 6
  - Etelä-Savon maakunnasta 2
  - muista manner-Suomen 16 maakunnasta 1/maakunta
- Valtionavustusta haettiin yhteensä 156 279 302 euroa
- jaettavana 120 000 000 euroa

Valtionavustuspäätökset alueittain

Alue	Tulevaisuuden sote- keskus (€)	Sote-rakenneuudistus (€)
Etelä-Karjala	2 199 998	1 726 000
Etelä-Pohjanmaa	2 831 000	3 298 511
Etelä-Savo	2 254 367	3 140 500
Etelä-Savo	1 500 000	2 500 500
Itä-Savo	754 367	640 000
Kainuu	1 671 131	1 377 080
Kanta-Häme	2 611 000	4 470 122
Keski-Pohjanmaa	1 626 897	2 680 000
Keski-Suomi	3 584 000	5 440 000
Kymenlaakso	2 566 154	4 417 500
Lappi	2 679 982	4 064 826
Pirkanmaa	5 921 081	9 329 760
Pohjanmaa	2 657 702	6 514 100
Pohjois-Karjala	2 553 165	7 516 380
Pohjois-Pohjanmaa	4 914 000	8 720 000
Pohjois-Savo	3 367 000	6 051 200
Päijät-Häme	2 950 000	5 152 000
Satakunta	3 063 601	4 895 000
Uusimaa	16 957 405	31 533 465
Helsinki	6 579 198	12 018 500
Itä-Uusimaa	999 500	1 850 000
Keski-Uusimaa	1 998 707	4 206 165
Länsi-Uusimaa	4 700 000	7 782 000
Vantaa-Kerava	2 680 000	3 676 800
HUS		2 000 000
Varsinais-Suomi	5 550 386	9 673 556
Yhteensä	69 958 869	120 000 000

Tavoitteet

Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelma

1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
2. Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen
5. Kustannusten nousun hillitseminen.
  - Saavutetaan muiden tavoitteiden toimenpiteiden toteutuessa

Rakenneuudistus

1. Ohjauksen kehittäminen
2. Palveluverkkoa koskeva selvitys ja suunnitelma
3. Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittely
4. Palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittäminen ja tiedolla johtaminen
5. Tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen yhtenäistäminen
6. Muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmistelu

Valtionavustushankkeiden kansallinen koordinointi

Sisältöuudistus (-2022)

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus

70 milj. €

- **STM** vastaa ohjelman strategisesta johtamisesta ja valvoo hankkeita
- **Sote-uudistuksen johtoryhmä** toimii ohjausryhmänä ja sen alaisuudessa toimii koordinaatioryhmä

THL

- alueellinen toimeenpano ja hanketuki
- ohjelman kansallinen viestintä

Viisi aluekoordinaattoria

- toimintakenttä erityisvastuualueittain
- substanssitoiminnan tuki

Kaksi ict-kehittämispäällikköä

- toimintakenttänä useampi erityisvastuualue
- digihankkeiden tuki, yhteentoimivuus digin sekä digin ja toiminnan muutoksen välillä

Rakennemuutos (-2021)

120 milj. €

- **STM** ohjaa rakennemuutoshankkeiden kokonaiskuvaa ja valvoo hankkeita
- **Alueellisen valmistelun jaosto** koordinoi rakennemuutuksen etenemistä ja valmistelua

Osa-alue 1

STM

- vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio

21 milj. €

Osa-alue 2

Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen

STM

- yhteistyömallien rakentaminen (mm. HYTE)
  - tutkimus, kehittäminen, innovaatiot, oppiminen (TKIO)
- #### DigiFinland Oy
- alueellisen tietojohdamisen kehittäminen (Toivo-ohjelman Virta-hanke)

34 milj. €

Osa-alue 3

Toimintatapojen ja prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välinein

THL

- digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa
- #### DigiFinland Oy
- Omaolo.fi, 116 117, sähköinen perhekeskus, vanhojen tietojen arkistointi
- #### Digi- ja väestötietovirasto
- Suomi.fi-palvelut

52 milj. €

Lounais-Suomen AVI hoitaa maksatukset

Osa-alue 4: 13 milj. €

Valtionavustukset
Alueelliset hankkeet

7 Osa-alue 3 kansallisen hanketuen roolit ja vastuut

	THL	DVV	DigiFinland	Muut toimijat
Alueellisten toimintamallien yhtenäistäminen	Koordinointivastuu, kokoaa yhteistyöverkoston		Tukee Omaolon käyttöönottoon liittyvien toimintamallien muutoksessa ja yhdenmukaistamisessa	Päävastuu alueilla itsellään
Valtakunnallisten toimintamallien ja määrittelyiden käyttöönotto alueella	Koordinointivastuu, kokoaa yhteistyöverkoston		Tukee vanhojen tietojen arkistoinnin ja sähköisen perhekeskuksen määrittelyiden ja toimintamallien yhdenmukaistamisessa	THL Tietopalvelut, Valtava- ja Virta-hankkeet, Kelan Kanta-palvelut, Kansa-koulu III -hanke
Asukkaan digitaalisten palvelujen käyttöönotto	Koordinointivastuu, kokoaa yhteistyöverkoston	Tukee ja ohjaa Suomi.fi-palvelujen käyttöönotoissa	Tukee Omaolon ja sähköisen perhekeskuksen käyttöönotoissa	ICT-inhouse -yhtiöt, tietojärjestelmätoimittajat, erillishankkeet esim. Kotona asumisen teknologiat ikäihmisillä -ohjelma (KATI)
Tietojärjestelmien konsolidointien ja hankintojen valmistelu	Koordinointivastuu			ICT-inhouse -yhtiöt, tietojärjestelmätoimittajat, Kuntaliitto

Digitalisaatiolla tavoiteltavat toiminnalliset hyödyt sosiaali- ja terveydenhuollossa

Asiakas saa tarvitsemansa palvelun sujuvasti, turvallisesti ja kustannusvaikuttavasti

Asiakas

- Henkilö edistää omaa terveyttään ja hyvinvointiaan digitaalisin palveluin
- Asiakkaalle tarjotaan palveluita ajasta ja paikasta riippumattomasti
- Asiakkaalla on pääsy omiin tietoihinsa ja voi myös itse tuottaa tietoja tilanteestaan

Ammattilainen

- Ammattihenkilöt toimivat kehittyneiden toimintatapojen ja prosessien mukaisesti
- Asiakkaan tiedot ovat saatavilla ammattilaiselle organisaatorippumattomasti
- Ammattilaisilla on käytössään älykkäät ja helppokäyttöiset järjestelmät, jotka ohjaavat yhdenmukaisiin toimintakäytäntöihin

Johtaminen ja ohjaus

- Palvelujärjestelmän tuloksellisuutta seurataan ja ohjataan valtakunnallisesti yhtenäisin mittarein vaikuttavuusperusteisesti
- Palvelunantajien johdolla on ajantasainen tilannekuva palveluiden tarpeesta ja niiden käytöstä
- Valvonnalla on käytössään kattava tietopohja valvontatoiminnan kohdentamiseksi

Sote:n digitalisaation ja tiedonhallinnan keskeiset kehittämiskohteet

Asiakas

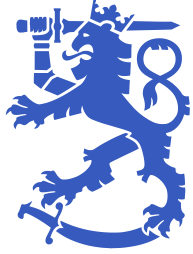
- Hyvinvointisovellukset
- Luotettava informaatio
- Oirearviot
- Digitaaliset hoitopolut
- Etävastaanotot
- Omien tietojen katselu
- Reseptien uusiminen
- Suostumusten ja kieltojen hallinta

Ammattilainen

- Asiakas- ja potilastietojärjestelmät
- Toisissa organisaatioissa syntyneen tiedon hyödyntäminen Kanta-palveluista
- Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen
- Asiakas- ja palveluohjaus
- Etäpalveluiden välineet

Johtaminen ja ohjaus

- Hyvinvointialueen johdon työvälineet (esim. indikaattoreita esittävä raportointi)
- Valtakunnallisen tietopohjan kehittäminen
- Kanta-palveluiden toisiokäyttö
- Datapohjainen valvonta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Suomen kestävä kasvun ohjelma

Ennakkotietoa STM:n ensimmäisestä valtionavustushausta

Sote-uudistus

Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF)

- Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Elpymisväline jakaantuu seitsemään ohjelmaan, joista elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on kooltaan ylivoimaisesti suurin.
- Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa. EU:n neuvosto hyväksyi suunnitelman muodollisesti kirjallisella menettelyllä 29. lokakuuta 2021.
- Suomen suunnitelma kokonaisuudessaan:
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163176>
- Valtiovarainministeriön sivuilta: <https://vm.fi/kestava-kasvu>
- Euroopan komission sivuilta: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/recovery-and-resilience-plan-finland_en

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Suomen kestävän kasvun ohjelma rakentuu neljälle pilarille:

1. Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa
2. Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville
3. Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävän kasvun vauhdittamiseksi
4. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen.

Valtionavustuksen hakukriteerit

- Tulossa: Valtioneuvoston asetus elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisista sosiaali- ja terveysalan valtionavustuksista vuosina 2021–2025.
- Hankeopas valmisteilla ja julkaistaan haun avautuessa.

Valtionavustushakujen vaiheet

- Avustusten myöntäminen jaksetaan kahteen hakuvaiheeseen siten, että avustusten käyttöajat muodostavat katkeamattoman kokonaisuuden.
  - Ensimmäinen haku käynnistyy vuoden 2021 lopussa ja koskee vuotta 2022.
  - Toinen haku toteutetaan syksyllä 2022 ja koskee vuosia 2023 – 2025.
- Ensimmäisessä valtionavustushaussa rahoitusta myönnetään:
  - tarkemman suunnitelman laatimiseen vuosina 2023–25 toteutettaville hankkeille,
  - kansalliseen yhteistyöhön osallistumiseen ja
  - investointikohtaisten toimenpiteiden toimeenpanoon rajatuilta osin.
- Ensimmäisessä haussa hakemuksen tulee sisältää alustava suunnitelma hankkeen toteuttamisesta vuosina 2022–2025 ja toimeenpanosuunnitelma vuodelle 2022.
- Hakijalta ei edellytetä omarahoitusosuutta.

Valtionavustuksen hakija

- Suomen kestävä kasvun ohjelmaa toimeenpannaan jokaisella hyvinvointialueella. STM myöntää valtionavustuksia yhdelle hankkeelle kullakin hyvinvointialueella. Osatoteuttajina voivat olla kunnat, kuntayhtymät ja yleishyödylliset yhteisöt.
- Ensimmäisessä haussa valtionavustus myönnetään sille kunnalle tai kuntayhtymälle, joka on hakemuksessa merkitty hankkeen hallinnoinnista vastaavaksi tahoksi.
- Toisessa haussa avustukset myönnetään hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille.
- Ensimmäisessä haussa valtionavustusta voidaan lisäksi myöntää yhdelle sosiaalialan osaamiskeskukseksi, joka toimii hankehallinnoijana osaamiskeskusten yhteenliittymässä.

Valtionavustushankkeissa toteutettavat toimenpiteet

- PILARI 3: Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestäväen kasvun vauhdittamiseksi
  - Työkykyohjelman ja IPS-mallin laajentaminen
  - Mielensterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä
- PILARI 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen
  - Investointi 1: Edistetään hoitotakuun toteutumista (mukaan lukien mielensterveyspalvelut) sekä puretaan koronavirusilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveyden- huollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa
  - Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista
  - Investointi 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta
  - Investointi 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot

Investointi 1 tavoitteet

- Sujuvoitetaan hoito-, kuntoutus ja palveluprosesseja ja otetaan käyttöön uusia, nykyistä tehokkaampia ja asiakaslähtöisempiä monialaisia ja moniammatillisia toimintamalleja.
- Kehitetään palveluja ja annettavaa tukea siten, että ne ovat nykyistä paremmin saatavilla ja saavutettavissa sekä ja vastaavat paremmin haavoittuvassa asemassa olevien tarpeisiin.

Valtionavustusta Investointi 1:ssä alueellisiin hankkeisiin, joilla

- Puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa sekä edistetään hoitoon pääsyä perustasolla.
- Otetaan käyttöön uusia hoitoon ja palveluihin pääsyä nopeuttavia ja nykyistä tehokkaampia ja asiakaslähtöisempiä toimintamalleja sekä kehitetään palvelujen saavutettavuutta ja niiden kykyä vastata haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeisiin. Hankkeissa vähennetään eriarvoisuutta myös kohdentamalla toimia koronaepidemian takia haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistamiseen. Tämä tehdään muun muassa seuraavien toimenpiteiden avulla:
  - sujuvoitetaan hoito-, kuntoutus ja palveluprosesseja ja palveluketjujen kokonaisuuden hallintaa ja tiedonsiirtymistä palveluketjuissa
  - lisätään asiakas- ja palveluohjausta, etävastaanottoja, etäkuntoutusta sekä kotiin vietäviä ja liikkuvia palveluita
  - laajennetaan yhteisösozialiteetin ja etsivän sosiaaliteetin toimintamalleja sekä vahvistamalla järjestöyhteistyötä
  - lisätään monialaista ja moniammatillista työtä
  - kehitetään ja otetaan käyttöön saavutettavia itsearviointin, neuvonnan ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluja
  - lisään psykososiaalisten menetelmien saatavuutta
  - otetaan käyttöön palvelutarpeenmukainen segmentointi (palvelutarpeen mukaan paljon ja pitkäaikaisesti eri palveluja tarvitsevat vs. lyhytaikainen, rajattu palvelutarve).

Investointi 2 tavoitteet

- Uudistetaan osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia edistäviä monialaisia toimintamalleja ja kynnyksettömiä palveluita.

Valtionavustusta Investointi 2:ssä alueellisiin hankkeisiin, joilla

- uudistetaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä alueellisia toimintamalleja ja palveluita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin avulla.
  - Palvelukonsepti muodostuu hyvinvointitarkastuksia sekä hyvinvointivalmennuksia sisältävästä kansallisesta osuudesta sekä kansalliseen osuuteen integroiduista alueellisista palveluista, kuten alueellisesta palveluohjauksesta ja alueellisista kulttuuri-, liikunta- ja luontopalveluiden palvelutarjottimista.

Rahoitus kohdennetaan valtakunnallisten toimijoiden ja alueiden yhteisiin kehittämishankkeisiin

Investointi 3 tavoitteet

- Toteutetaan hoitotakuun seurannan toteuttamiseen vaadittavat toimenpiteet ja korjataan koronakriisissä tunnistettuja tietotarpeita.
- Vahvistetaan kustannuksia ja kustannusvaikuttavuutta koskevan tiedon hyödyntämistä sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvässä päätöksenteossa, suunnittelussa, ohjauksessa sekä palvelutuotannossa
- Vahvistetaan palvelujärjestelmässä tehtävää tutkimusta, jolla parannetaan laatua ja kustannusvaikuttavuutta
- Kehitetään koronakriisin jälkiseurantaan hyvinvointitaloudellisten vaikutusten arviointimekanismi ja työmenetelmiä yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi
- *Rahoitus kohdennetaan valtakunnallisten toimijoiden ja alueiden yhteisiin kehittämishankkeisiin*

Investointi 3 alueelliset toimenpiteet

- uudistetaan alueellisia tiedolla johtamisen käytäntöjä ottamalla käyttöön yhtenäiset rakenteellisen sosiaalityön ja sosiaalisen raportoinnin menetelmät ja luodaan niiden edellyttämä infrastruktuuri
- vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kirjaamisosaamista toisiokäytettävän tiedon laadun parantamiseksi
- vahvistetaan alueellisessa palvelujärjestelmässä tehtävän, koronaan liittyvään tutkimuksen tukea lisäämällä valtion tutkimusrahoitusta väliaikaisesti.
- *Täytäntöönpano toteutetaan osana Toivo-ohjelmaa ja sen rakenteita.*

Investointi 4 tavoitteet

- Tavoitteena on ottaa käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistä tukevia digitaalisia ratkaisuja, jotka:
  - lisäävät palvelutuotannon resurssitehokkuutta ja edistävät palvelujen saatavuutta muun muassa nopeuttamalla hoidontarpeen arviota ja hoitoon ohjausta sekä mahdollistamalla entistä laajemmin sairauksien etädiagnostiikkaa, -seurantaa ja -hoitoa,
  - mahdollistavat moniammatillisten palvelujen nykyistä laajemman tarjonnan ja erityisosaamisen jakamisen eri alueiden ja palvelujen järjestäjien kesken,
  - mahdollistavat asiakkaiden roolin vahvistamisen ja sitä kautta saatavan tehostumisen ja vaikuttavuuden kasvun.
- *Rahoitus kohdennetaan valtakunnallisten toimijoiden ja alueiden yhteisiin kehittämishankkeisiin*

Valtionavustusta Investointi 4:ssä seuraaviin kehittämiskohteisiin:

- Kansalaisten palvelut sisältävät muun muassa:
  - palvelua edeltävät ja palveluun hakeutumisen digiratkaisut (esim. palveluhakemistot, oirearviot, itsehoitopalvelut, etuuslaskurit)
  - itse- ja omahoito, asiointi (esim. digitaaliset mielenterveyspalvelut, hoidon ja palvelun jälkiseurannan palvelut)
  - digitaaliset vertaistukipalvelut (esim. ennaltaehkäisevien ja kynnyksettömien palvelujen tueksi käytettävät digiratkaisut)
- Ammattilaisten järjestelmät sisältävät muun muassa:
  - asiakastietojen analyysiin perustuvat asiakassegmentoinnit ja segmenttikohtaiset digitaaliset palvelumallit
  - uudet toiminnanohjausratkaisut (esim. pitkäaikaishoidon palveluun sijoitus, kotihoidon työsuunnittelu ja -optimointi)
  - moniammatillista työskentelyä mahdollistavat digiratkaisut (esim. etäkonsultaatiot, tiimivastaanotot)
- Johtamisen ratkaisuissa kehitetään ja otetaan käyttöön kehittyneitä tietojohdamis- ja analytiikkaratkaisuja. Näiden avulla mahdollistetaan parempi palvelukokonaisuuksien ohjaus ja valtakunnallinen seuranta ja palvelujärjestelmän kustannusvaikuttavuuden parantaminen.
- Lisäksi on mahdollista tukea uusia hoitoon pääsyä tukevia digitaalisten palvelujen innovaatiota.

Kiitos!

soteuudistus.fi
soteuudistus@stm.fi

#sote #tulevaisuudensote